

ANLEDNING TILL UNDERSÖKNINGEN

Brandtillbud i lågenergilampa i hängande takarmatur enligt bifogat PM från NN, samt ytterligare ett liknande brandtillbud enligt skrivelse från X-stad Brandförsvaret.

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

Brandinspektör XX, brandförsvaret, samt undertecknad Ulf Erlandsson, Räddningsverket.

HÄNDELSEN

En lågenergilampa satt sedan ett par, tre år monterad i en takarmatur i vardagsrummet i en lägenhet. Lampans sockel var riktad uppåt och ljuskroppen nedåt. Under kvällen spreds en lukt i lägenheten. Familjen förstod inte varifrån lukten kom, men tyckte att det kändes som "bränd el" på samma sätt som kring radiobilarna på Gröna Lund. Nästa dag när lampan skulle tändas fungerade den inte. Vid kontroll upptäckte de att lågenergilampan var sotig runt sockeln och att den var bränd runt ett av rörfästena. Lampan är märkt A på bifogade bilder. Från X-stad Brandförsvaret har det inkommit ytterligare en lågenergilampa som orsakat rökutveckling och blivit bränd på samma sätt. I det fallet var lampan monterad stående i armaturen. Lampan är märkt B på bilderna.

UNDERSÖKNING

De båda brännskadade lamporna anlände till mig i ett paket. Lampa B hade skadats i transporten och ett av de båda rören var trasigt. De granskades och fotograferades. Lampa A är av fabrikat X (identifierat märke). Den är på 15W, 130mA med tre kortare lysrör. Lampa B är av fabrikat Y. Den är märkt 15W/827 och har två något längre lysrör. Båda lamporna är brända vid ett av sina lysrörsfästen.

Eftersom jag själv saknar tillräckliga kunskaper om lågenergilampors konstruktion och uppbyggnad tog jag kontakt med en lokal el-affär. Personalen hänvisade mig till Osram där jag talade med XX. Av honom fick jag veta att lampor av denna typ är en sorts lysrör i vilka det finns en gas som blir joniserad och då avger ljus. Tändkretsen är elektronisk, det finns alltså ingen traditionell glimtändare utan en elektrod som blir varm just när gasröret ska tända. Om lampan är gammal kan den få svårt att tända. Den fungerar som ett blinkande lysrör vilket kräver upprepade startförsök. Startelektroden blir då så varm att den kan vålla smältskador och brand i plasten. De flesta lågenergilampor har därför flamskyddsbehandlad plast som är självsläckande. Enligt Osram's expertis finns det emellertid lågprisprodukter där tillverkaren inte använder flamskyddsmedel i plasten. Detta gäller dock inte de två fabrikat som är aktuella i dessa fallen.

ÅTGÄRDER

Kopia av denna rapport samt de brännskadade lamporna kommer att överlämnas till Elsäkerhetsverket i Stockholm. Fortsatt uppmärksamhet kommer att ägnas bränder och brandtillbud i lågenergilampor. Eventuellt kommer det också att bli en artikel under rubriken "Erfarenheter" i Räddningsverkets tidning "Sirenen".